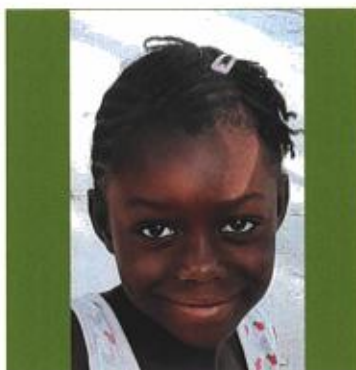
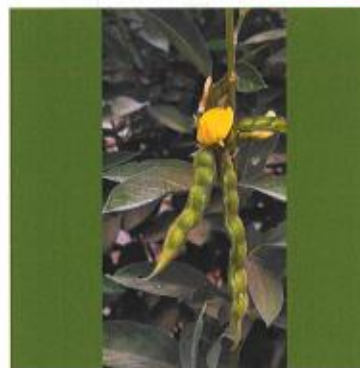

STICHTING CARE FOR NATURAL

JAARVERSLAG 2019

INHOUD

Voorwoord	2
Terugblik 2019	3
Bestuur	12
Vooruitkijken in 2020 en verder	13
Financieel retoperspectief	19
Projectenoverzicht	22
Jaarrekening	23
Stichting informatie	27

JAARVERSLAG 2019 STICHTING CARE FOR NATURAL

VOORWOORD

Voor u ligt het jaarverslag van Stichting Care for Natural. Met dit jaarverslag geeft het bestuur inzicht in het financiële jaar 2019.

In dit jaarverslag leest u dat Stichting Care FOR Natural in 2019 weer veel projecten heeft kunnen ondersteunen en ontwikkelen. Dit kan de stichting alleen dankzij de steun van iedereen die de stichting een warm hart toedraagt.

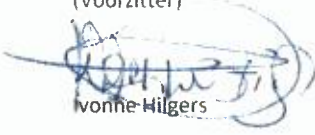
De inkomsten zijn in 2019 met 136 % gestegen ten opzichte van 2018, een geweldig resultaat waar we erg trots op zijn. De stijging van de inkomsten komt voornamelijk voort uit actieve fondsenwerving ten behoeve van de ontwikkeling van het project Food Security. Dit project hebben we goed kunnen opstarten en uitbouwen. In het jaarverslag leest u onder andere wat we hier hebben kunnen realiseren.

Trots zijn wij op alle projecten die in 2019 verder zijn ontwikkeld en geprofessionaliseerd. Er is, samen met de Gambiaanse bevolking, hard gewerkt in Gambia en met veel plezier informeren wij u in dit jaarverslag over alle resultaten die zijn bereikt in 2019. Wij zijn verheugd u te kunnen rapporteren over een gezond financieel jaar 2019!

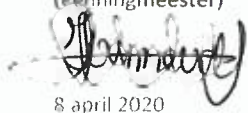
Ik wens u veel leesplezier en bovenal wil ik u, namens het bestuur en ambassadeurs van Stichting Care for Natural, hartelijk danken voor uw steun en bijdrage in 2019!

Maaïke van Leeuwestijn

(Voorzitter)

Maaïke van Leeuwestijn

(Penningmeester)

8 april 2020

TERUGBLIK 2019

Met de komst van de nieuwe president Adama Barrow in 2017 was de tijd van de hoop op verandering, waar mensen zo naar uitkeken, aangebroken. Vorig jaar informeerde de stichting u al dat deze verandering voor de Gambiaanse bevolking nog onvoldoende zichtbaar was. In 2019 komt de ontwikkeling heel langzaam op gang.

Er zijn grote projecten afgerond, zoals de brug die de North Bank bij Farafenni verbindt met de South Bank bij Soma, de stroomvoorziening is verbeterd en de infrastructuur wordt aangepakt. Echter, de mensen in Gambia ervaren in hun dagelijks leven nog niet de gehoopte vooruitgang. Nog steeds kiezen veel, vooral jonge mannen, voor de illegale vluchtroute naar Europa met de hoop op een beter leven voor hen en hun familie. De verwachte verandering komt niet snel genoeg voor de mensen en dit uit zich in ontevredenheid naar de huidige president. Gambia is sinds het vertrek van de oude president Yahya Jammeh in 2017 nog niet stabiel en dit heeft invloed op het lopende toeristenseizoen. Ook het faillissement van Thomas Cook heeft grote weerslag op het aantal toeristen dat Gambia het seizoen 2019/2020 verwelkomt.

Stichting Care for Natural heeft in 2019 veel energie gestoken in het vergroten van de kansen en het verbeteren van de leefomstandigheden voor de mensen in Gambia. Het jaar 2019 was het jaar van het verder uitbouwen van lopende projecten en het jaar waarin het project Food & Nutrition is gestart. Grenzend aan de projectlocatie in Mariamakunda heeft de oprichtster van CFN, Claudette Sarr-Krook, met

JAARVERSLAG 2019 STICHTING CARE FOR NATURAL

haar echtgenoot, een groot stuk land gekocht waar CFN het project Food Security heeft kunnen ontwikkelen. Alle projecten, waaronder ook de bijenkasten uit Tujereng, zijn nu gevestigd in Mariamakunda. Dat betekent dat CFN nog meer aandacht en focus kan aanbrengen. Hieronder leest u de ontwikkelingen en resultaten per project.

Tegengaan ontbossing

Ontbossing blijft een doorlopend proces in Gambia. Op de locatie in Mariamakunda is nog een stuk 'bush' bewaard gebleven dat de stichting in stand wil houden om alle apen, konijnen en andere 'bushbewoners' een natuurlijk leefomgeving te bieden. Helaas wordt ook in Mariamakunda veel oorspronkelijke 'bush' weggekapt om plaats te maken voor huizenbouw. De stichting doet er alles aan om het belang van groen en een evenwichtig ecosysteem duidelijk te maken aan haar eigen (lokale) personeel, de omwonenden en andere geïnteresseerden die de projectlocatie bezoeken.

Het ontwikkelen van de kookovens draagt hier sterk aan bij: de kookovens verbruiken aanmerkelijk minder brandhout. Ze hebben ook een positief effect op het verminderen van brandwonden bij kinderen omdat het vuur is afgeschermd, er is geen hittestraling aan de buitenkant (waar kinderen zich aan kunnen branden) en de kookpot is in het kookgat verankerd.

Rondleidingen

In 2016 is CFN gestart met het geven van rondleidingen aan toeristen en geïnteresseerden. Door de intensivering en concentratie van de projecten in Mariamakunda, is de rondleiding een interessante en waardevolle dagbesteding geworden. De rondleidingen worden gegeven door de projectcoördinator Mariamakunda, wat de rondleiding des te interessanter maakt. Immers, hij kan als geen ander overbrengen wat de projecten betekenen voor de mensen in de community en waarom de noodzaak zo hoog is.

Ook in 2019 heeft CFN weer meerdere mensen mogen rondleiden. De bezoekers vinden de rondleiding een geweldige ervaring en raken hierdoor geïnspireerd en betrokken bij het werk van de stichting. De opbrengsten van de rondleiding komen, na aftrek van de kosten, volledig ten goede aan de projecten van CFN.

JAARVERSLAG 2019 STICHTING CARE FOR NATURAL

Het Aloe vera Burn Centre for Children

In 2017 is het officiële Aloë Vera Burn Treatment Centre for Children, het ABCC, geopend in Mariamakunda. Het doel van het ABCC is het documenteren van de behandelingen van brandwonden bij kinderen, preventie door middel van het geven van voorlichting en de behandelmethode verspreiden in Gambia. Om de methode succesvol verder uit te rollen, is wetenschappelijk onderzoek nodig om goedkeuring van de autoriteiten te krijgen zodat ook ziekenhuizen en klinieken de methode kunnen gaan toepassen.

In 2019 hebben veel patiëntjes de weg naar het ABCC gevonden. Er zijn in totaal 93 patiënten in het ABCC behandeld door de projectcoördinator, de tot "local healer" opgeleide vrouw van de opzichter in Mariamakunda en door Claudette. De behandeling wordt meer en meer bekend in Gambia. Dit heeft ook geleid tot de succesvolle behandelingen van een verbrande hond en van gewonde paarden en ezels.

Het eerste kwartaal van 2019 heeft een aantal studenten van Hogeschool Windesheim een door de stichting geformuleerde stageopdracht uitgevoerd. De opdracht was gericht op het verder professionaliseren van het brandwondencentrum.

Zij hebben onder andere het educatief materiaal en de protocollen van de stichting voor de brandwondenbehandeling aangevuld ten behoeve van artsen en verpleegkundigen

werkzaam in de gezondheidszorg. Inmiddels is een aantal Cubaans-Gambiaanse artsen en de Gambiaanse overheid geïnteresseerd geraakt in de behandeling en de resultaten die bereikt kunnen worden. Ook zij onderschrijven de noodzaak voor wetenschappelijk onderzoek.

De hoofdstad van Gambia, Banjul, heeft al jarenlang een stedenband met de gemeente Oostende in België. De vertegenwoordiger van de stedenband in Oostende heeft intensief contact met Claudette Sarr-Krook over de Aloë Verabrandwondenbehandeling. Beide stadsbesturen hebben interesse getoond de brandwondenbehandeling wetenschappelijk te onderzoeken met als doel deze verder uit te rollen in het ziekenhuis in Banjul en in Gambia. Hiervoor heeft de vertegenwoordiger van Oostende een subsidieaanvraag ingediend bij de Europese Commissie met een positief resultaat! De Europese Commissie heeft een subsidie toegekend ter hoogte van drie miljoen euro ten behoeve het verbeteren van de stad Banjul, in het totaal betreft dit zestien subprojecten. Op medisch gebied ligt de focus op drie projectonderdelen, te weten het verbeteren van de eerstehulp en de hygiëne in het ziekenhuis in Banjul en het wetenschappelijk onderzoek van de Aloë Vera brandwondenbehandelmethode, de Aloe Vera Fresh Leaf Treatment (AVFLT).

JAARVERSLAG 2019 STICHTING CARE FOR NATURAL

Dit is een belangrijke en noodzakelijke stap richting het uitrollen van de brandwondenbehandelmethode in Gambia en (West) Afrika.

Food Security

In 2018 is de stichting gestart met het planten van een voor Gambia niet zo bekende boon, de *Cajanus Cajan*. De struik waar deze boon aan groeit, heeft de eigenschap veel nitriet af te geven aan de grond waardoor de grond vruchtbaarder wordt. De bonen bevatten veel goede voedingsstoffen en zijn heel gezond.

In 2019 is de stichting op het door Claudette en haar echtgenoot aangekochte land in Mariamakunda gestart met het project "Food Security" door het planten van *Cajanus Cajan*, ook Pigeon peas genoemd en Moringabomen. Het doel van dit project is een voorbeeld te zijn voor de bevolking om ze bewust te maken gezonde voeding. En om ze te laten zien hoe verantwoorde voeding eenvoudig zelf kan worden verbouwd en geproduceerd in de strijd tegen verborgen honger. De vrouwen uit de community zijn onder toezicht van de projectcoördinator in Mariamakunda verantwoordelijk voor de dagelijkse verzorging van de struiken. Hierdoor heeft de stichting structurele banen kunnen creëren voor deze

vrouwen, met werktijden die passen bij hun andere werkzaamheden.

Naast de verbouwing van deze producten, wil de stichting met Food Security ook de werking van medicinale planten verder bestuderen. Dit sluit aan bij de Afrikaanse cultuur: de bevolking gelooft in de werking van natuurproducten en veel ziektes en aandoeningen worden behandeld met natuurlijke producten, al dan niet verantwoord. Meer onderzoek naar en voorlichting over de medicinale planten die Gambia rijk is, zal gaan bijdragen aan een verantwoord gebruik van deze planten.

JAARVERSLAG 2019 STICHTING CARE FOR NATURAL

Een geweldig bijeffect van de verbouwing van de planten en bomen op het land is de bloei. De bloemen van de bomen en planten zijn een lust voor de bijen en hebben gezorgd voor uitbreiding van het aantal kolonies in de bijenkasten. De stichting heeft de bijenkasten uit Tujereng verhuisd naar Mariamakunda en heeft ook het aantal bijenkasten flink uitgebreid.

De houten

bijkasten hebben erg te lijden onder de weersomstandigheden in Gambia. De stichting heeft, na onderzoek door Claudette, een methode gevonden om de bijenkasten bestendiger, stabiel en productiever te maken door bijenkasten te maken van beton. Trouwe vrijwilligers van de stichting hebben een manier gevonden om de mallen voor deze kasten op voordelige wijze te vervaardigen. Dankzij sponsors zijn deze materialen in november 2019 verscheept naar Gambia waar ze nu op locatie in elkaar worden gezet. Naar verwachting is de honingproductie in de betonnen bijenkasten twee keer zo hoog als in de houten kasten. Dat betekent een grote toename van honingproductie die ten goede komt aan de imkers en de verkoop van de honing. De betonnen uitvoering van de kasten is vooral bedoeld om klimatologische veranderingen voor te blijven.

De bijenkasten zijn met de verhuizing naar Mariamakunda en de uitbreiding een belangrijk onderdeel geworden van Food Security en daarom opgenomen in dit project.

De stichting ervaart dat meer en meer mensen geïnteresseerd zijn en geïnspireerd worden door het project Food Security en zelf een soortgelijk project willen opstarten. Dat sneeuwbal effect wil de stichting ook realiseren, hierdoor kunnen meer mensen profiteren van voedzame, gezonde voeding en worden voorgelicht over het belang hiervan.

Met Food Security wil de stichting meer structurele banen creëren ten behoeve van het onderhoud van het land, het verbouwen van de producten, het geven van voorlichting en het houden van bijen. Ons doel is

JAARVERSLAG 2019 STICHTING CARE FOR NATURAL

vooral laten zien hoe de bevolking op kleinere schaal zichzelf kan helpen, door kennis van duurzame, simpele landbouwmethodes op te doen door middel van dit project.

Schijn een lichtje op mij

De nacht kan zo donker zijn als er nergens een lichtje schijnt! Het project "Schijn een lichtje" blijft zich ervoor inzetten om gezinnen, die het 's avonds moeten doen met een kaarsje of wat brandhout, een lichtset op zonne-energie te kunnen aanbieden. Met deze set hebben zij twee lampen én kunnen zij hun mobiele telefoons opladen, wat geen overbodige luxe is! Deze setjes kunnen voor een laag bedrag worden ingekocht, echter de impact op gezinnen is groot. Kinderen kunnen 's avonds veilig hun huiswerk maken, ouders kunnen hun klusjes doen en het brandgevaar door omvallende kaarsen neemt af. Ook in 2019 heeft de stichting een groot aantal gezinnen blij gemaakt met lichtsetjes. Vooral veel gezinnen in het binnenland van Gambia, waar nauwelijks stroomvoorziening is en de nood minstens zo hoog is als aan de kust van Gambia.

Kookovens

Als onderdeel van het brandwondenproject, is Care for Natural gestart met het bouwen van veilige kookovens. Deze kookoven is veiliger voor kinderen want de vrouwen kunnen hun voedsel op een veilige hoogte wegzetten, er is minder brandhout nodig, de pan sluit het kookgat af en de kookoven geeft de gebruikers een gevoel van vooruitgang. Ook is de rookontwikkeling minder dan bij het koken op open vuur, wat beter is voor de gezondheid. In 2019 heeft de stichting een aantal gezinnen in de omgeving van Mariamakunda voorzien van een veilige kookoven. Een gunstig bijeffect is dat er vanuit die community veel minder kinderen met brandwonden naar het brandwondencentrum komen.

CFN heeft in 2019 ook een groot aantal Mansa kookovens, ontworpen door The Gambia Youth Empowerment Project (YEP), gedoneerd gekregen om aan de Gambiaanse mensen te schenken. Het is voor CFN altijd weer geweldig te ervaren hoe mensen de stichting en haar doelen willen ondersteunen en helpen in het realiseren van haar doelen.

Geef een eitje

JAARVERSLAG 2019 STICHTING CARE FOR NATURAL

Een uitgebalanceerde, voedingsrijke maaltijd is voor de meeste Gambiaanse gezinnen nog niet binnen hun bereik. Ook in 2019 heeft de stichting op scholen eitjes uitgedeeld, deze worden altijd met groot enthousiasme ontvangen! Behalve dat de kinderen en leraren worden ondersteund met wat extra proteïnen, levert dit ook handel op voor de lokale kippenboeren, die (zeker in het regenseizoen) soms lastig van hun eieren afkomen. Dit jaar heeft de stichting voor het koken en leveren van de eieren samenwerking gezocht met Stichting Kansarme Ondernemers in Ontwikkelingslanden, een mooi voorbeeld hoe stichtingen elkaar kunnen versterken.

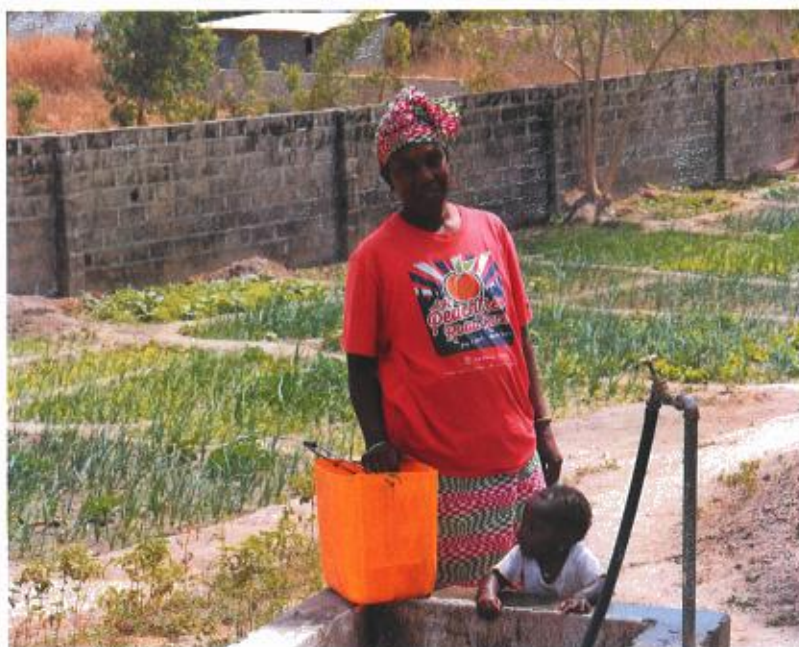
Droger

In 2018 is CFN gestart met een droogproject in Mariamakunda voor het drogen van Moringablاد met een ongekend hoge voedingswaarde én jonge Baobabbladeren, die ontzettend veel vitamines en mineralen bevatten. De stichting heeft een daarvoor zelfontworpen droogconstructie gebouwd met daarnaast een aantal zaaibakken voor de jonge Boababboompjes. Het drogen verloopt goed en de stichting heeft in 2019 een tweede droger kunnen plaatsen op het land in Mariamakunda. Een derde droger is in aanbouw.

Tuintje in mijn hart & workshops

De vrouwen zijn in 2019 weer actief geweest in hun tuintjes. De tuintjes zijn bijna verzelfstandigd, dagelijks toezicht en ondersteuning is niet meer nodig. Ondersteuning van de tuintjes zal altijd noodzakelijk blijven vanwege het onderhoud van de omheining, het solarwatersysteem en het bewaken van de ecologische bewerking van de tuin. De vrouwen werken elke dag met veel energie en voldoening aan hun tuintjes en zijn erg trots op hun werk!

Kleur & knutselmaterialen

De patiëntjes die voor een brandwondenbehandeling naar het ABCC komen, zijn vaak bang en hebben veel pijn. Om de angst en de pijn even te vergeten, is kleuren en knutselen een fijne afleiding voor hen. Door de actie "Kleur- en knutselmaterialen voor brandwondenpatiënten" heeft de stichting nu een mooie voorraad met kleurboeken en knutselpulletjes om mee te geven aan de patiëntjes. De lach die door de tranen van angst en pijn heen breekt bij de ontvangst hiervan, is onvergetelijk! Zo mooi om met iets relatief kleins een groot verschil voor hen te kunnen maken.

Donatie verbandmateriaal

Door de vele brandwondenpatiëntjes die de stichting behandelt, neemt de voorraad verbandmiddelen snel af. Helaas is dit verband in Gambia niet verkrijgbaar, waardoor het noodzakelijk is dit in Nederland in te kopen en te vershippen naar Gambia. Met de actie "Donatie verbandmateriaal" wenst de stichting fondsen

te werven om het juiste verband grootschalig in Nederland in te kopen zodat het efficiënt verscheept kan worden naar Gambia.

Hulp aan ezels en paarden

Ezels en paarden worden in Gambia gebruikt als werk- en lastdieren. De eigenaars van de ezels en paarden hebben geen middelen om hun ezels en paarden te voorzien van het juiste materiaal, zoals bittens en hoofdstellen. Ze gebruiken (uit onwetendheid) ruw touw of zelfs ijzerdraad met als gevolg vreselijke wonden bij de ezels en paarden. De stichting heeft een actie opgezet om bittens en hoofdstellen in te zamelen die vervolgens kosteloos worden geschonken aan de eigenaars van de ezels en paarden. Hiervoor is een samenwerking aangegaan met The Gambia Horse and Donkey Trust. Zij zorgen ervoor dat de bittens en hoofdstellen op de juiste plek terechtkomen. Daarnaast is het team in Gambia voortdurend actief om in gesprek te blijven met ezeleigenaren over het onnodige gebruik van stokken die vaak ernstige wonden veroorzaken, die meestal niet worden verzorgd. Dit veroorzaakt onbeschrijfelijk lijden bij de ezels. In Gambia geloven de meesten dat ezels geen gevoel hebben. Als een ezel echt geen gevoel zou hebben, zou slaan ook niet helpen! Behulpzaam gedrag van CFN is de enige weg tot vooruitgang. Hoe moeilijk dat vaak ook is.

Tot slot

2019 was een goed en mooi jaar waarin CFN veel heeft kunnen betekenen voor de mensen en dieren in Gambia en voor het creëren van zelfredzaamheid. Dat heeft de stichting alleen kunnen doen dankzij de donaties, de vrijwillige inzet van mensen die de stichting een warm hart toedragen en het hart dat de stichting elke keer weer onder de riem wordt gestoken door uw hartverwarmende reacties.

BESTUUR

In 2019 is de rol van secretaris door Ellen Stokman overgenomen van Jip van Scherpenzeel. Jip heeft de rol van algemeen bestuurslid aangenomen.

Het bestuur is in 2019 als volgt samengesteld:

Voorzitter	Maaïke van Leeuwenstijn
Secretaris	Ellen Stokman
(plus Acties, Social Media, Ambassadeurs en Vrijwilligers)	
Penningmeester	Ivonne Hilgers
(plus projecten administratie)	
Algemeen bestuurslid	Peter van Velzen
(plus Website, Social Media en IT)	
Algemeen bestuurslid	Claudette Krook
(Lokale verantwoordelijkheid Gambia)	
Overig:	
Adviseur	Peter den Ouden

ADRES

Nieuwstraat 219, 7311 BN, Apeldoorn

VOORUIT KIJKEN IN 2020 EN VERDER

Het Aloe Vera Burn Centre for Children brandwondencentrum

In 2017 is de stichting gestart met het Aloe Vera Burn Centre for Children, ABCC, op de locatie in Mariamakunda. Het primaire doel is om kinderen met brandwonden te behandelen volgens de door Claudette Sarr-Krook ontwikkelde behandeling met Aloë Vera. Onderliggend doel van het ABCC is de behandelmethode verder uit te rollen in Gambia. De lokale bevolking behandelt brandwonden vaak volgens tradities die vreselijke gevolgen met zich mee kunnen brengen (infecties, ontstekingen en onnodige littekens). Ook biedt de gezondheidszorg in Gambia onvoldoende hulp bij brandwonden door gebrek aan kennis en middelen.

Tussen Oostende (België) en Banjul bestaat al jarenlang een goede samenwerking. Het stadsbestuur van Oostende (subsidie-aanvrager) en dat van Banjul heeft serieuze interesse om de behandelmethode over te nemen, toe te passen en uit te rollen in ziekenhuizen en privéklinieken. Hiertoe heeft de Europese Commissie een subsidie beschikbaar gesteld voor onder andere het wetenschappelijk onderzoek naar de Aloë Vera brandwondenbehandeling. De stichting stelt hiervoor al haar kennis, ervaring, protocollen en fotomateriaal beschikbaar.

Het project ABCC is officieel afgerond in november 2019, twee jaar na de opening. Het project blijkt zeer succesvol! Er zijn plannen om de methode wetenschappelijk te onderzoeken en uit te rollen in heel Gambia.

De naamsbekendheid van het brandwondencentrum groeit en steeds meer patiëntjes weten het te vinden. Deze positieve ontwikkelingen heeft de stichting doen besluiten het project voort te zetten uit eigen middelen en fondsenwerving. Middelen en fondsen die nodig zijn voor het bekostigen van salarissen, verbandmaterialen en Aloë

JAARVERSLAG 2019 STICHTING CARE FOR NATURAL

Verapplanten. Hiervoor hoopt CFN op de steun van alle betrokkenen bij dit succesvolle project en zal zij regelmatig blijven rapporteren over de voortgang van het ABCC.

Verdere ontwikkeling Food security

In 2019 is de stichting gestart met het nieuwe project Food Security. Het doel is mensen bewust te laten kiezen voor gezonde, dagelijkse voeding. De stichting neemt hierbij de bevolking bij de hand door ze stap voor stap te laten zien hoe ze zelf gezonde gewassen kunnen verbouwen in hun compounds. Op het door Claudette Sarr-Krook aangekochte land is als pilot een groot aantal bomen en planten geplant om de oogst deels charitatief aan de bevolking aan te bieden. Op deze manier kan de bevolking de bonen integreren in hun dagelijkse maaltijden om gewend te raken aan gezonde voeding.

In het eerste kwartaal van 2020 wordt de eerste oogst verwacht. Er zal onderzoek worden gedaan naar de meest houdbare en duurzame manier van verpakken en er dient een logistiek proces te worden ontwikkeld: van oogst tot opslag en distributie. Uit milieuoogpunt geniet het verpakken in hergebruikte, gesteriliseerde glazen potten de voorkeur. Het steriliseren van de glazen potjes wordt nu nog in Kololi gedaan, het doel is deze activiteit te verplaatsen naar Mariamakunda. Hier zullen de potjes in de solardroger worden gedroogd en tenslotte worden ze in de solarovens gesteriliseerd.

Het plan is een voedselprogramma voor de scholen te ontwikkelen waarbij zelfredzaamheid het uitgangspunt is. Alleen voedsel uitdelen op scholen is niet afdoende, dit betekent dat de scholen afhankelijk

worden van CFN. Het doel is juist te zorgen dat deze voedselproductie geadopteerd wordt door de mensen in Gambia zodat er een verantwoorde productiewijze en voedselinname ontstaat. De stichting wil hierin faciliteren door de bonen beschikbaar te stellen aan de bevolking, door hen voorlichting te geven hoe ze van de bonen een gezonde en smakelijke maaltijd kunnen bereiden en door hen te leren hoe ze deze bonen op een eenvoudige wijze zelf kunnen produceren.

Om de vrouwen te ontlasten in hun dagelijkse zware werk op de projectlocatie, zal de stichting op korte termijn een waterbronput slaan op het nieuwe land en een irrigatiesysteem aanleggen zodat de vrouwen niet meer dagelijks met emmers water te hoeven sjouwen. De vrouwen kunnen zich dan gaan richten op het verantwoord oogsten van de bonen, het steriliseren van de glazen potten en het verantwoord en hygiënisch verpakken van de bonen.

In het kader van het creëren van zelfredzaamheid wil Stichting Care for Natural al haar projecten binnen een gestelde termijn kunnen verzelfstandigen. Om dit doel te bereiken, zal een deel van de oogst commercieel geschikt worden gemaakt om te verkopen, op voorwaarde dat de marktbenadering constructief en cultureel inpasbaar is. Gedurende 2020 zal de stichting dit verder onderzoeken en uitwerken, indien mogelijk met de hulp en inzet van stagiair(e)s, afstudeerprojecten en/of vrijwilligers.

De betonnen bijenkasten worden in het eerste deel van 2020 geplaatst en het effect en de werkzaamheid wordt de komende maanden ervaren en onderzocht.

Uitbreiden rondleiding en verblijf op Mariamakunda

Het aantal rondleidingen in Mariamakunda is in 2019 toegenomen. Inmiddels is het ook mogelijk om te overnachten op Mariamakunda. Er zijn twee volledig ingerichte appartementen, ieder voorzien van een toilet en douche. Deze appartementen kunnen gebruikt worden door vrijwilligers die voor de verschillende projecten werken in Mariamakunda. Ze kunnen ook worden geboekt door toeristen die een of meerdere nachten willen doorbrengen op de mooie en rustige locatie. Het doel van het aanbieden van de rondleidingen en het verblijf is om mensen de kans te geven deel uit te maken van de community op de projectlocatie, de cultuur beter te leren kennen en kennis te laten maken met de projecten van de stichting. De inkomsten hiervan komen, na aftrek van de kosten, volledig ten goede aan de stichting.

Schijn een lichtje op mij

Ondanks dat de stroomvoorziening in Gambia is verbeterd het afgelopen jaar, zijn er nog steeds veel gezinnen die geen toegang hebben tot stroom. De solarpakketjes (zonnepaneeltjes en aansluitingen om mobiele telefoons op te laden) maken voor deze gezinnen letterlijk het verschil tussen dag en nacht. Huiswerk maken en andere klusjes worden gedaan bij kunstlicht. De solarsetjes zorgen ook voor de afname van brandwonden: er worden geen kaarsen meer gebruikt als lichtbron en de kinderen kunnen beter in de gaten worden gehouden.

In 2020 wil de stichting graag verder gaan met het werven van donateurs zodat ze nog meer gezinnen licht in de duisternis kunnen geven.

Tuintje in mijn hart

In 2018 is er veel geïnvesteerd in de tuintjes in Mariamakunda. Het terrein is volledig afgesloten voor vee en andere ongewenste indringers, de watervoorziening is goed op orde en alle vrouwen hebben zich heel strikt aan de regels gehouden. Er is weinig verloop van "eigenaars" en de groep spreekt elkaar aan op hun verantwoordelijkheden. Deze trend heeft zich in 2019 verder voortgezet. Hierdoor lijken de tuinen zelfvoorzienend te worden en is vanuit de stichting alleen toezicht op het ecologisch verbouwen en onderhoud van de tuinen nodig. Om de tuinen en de omheining te kunnen blijven onderhouden, zal CFN-donateurs blijven werven om dit geslaagde project nog succesvoller te maken.

Geef een eitje

Vitaminerijk en proteïnerijk voedsel is voor veel Gambiaanse gezinnen niet beschikbaar. Eieren stimuleren de gezondheid en bezitten goede voedingsstoffen, veel proteïne, vitamines en mineralen en natuurlijke vitamine D. Met elke donatie voor deze actie kan de stichting een traytje met dertig gekookte eieren naar gezinnen en scholen brengen. Behalve dat er hierdoor gezinnen en kinderen worden voorzien van goede voedingsstoffen, ondersteunt CFN hiermee ook de kippenboer(in) in Gambia. Care for Natural gaat in 2020 door met het werven van donateurs voor deze actie zodat er meer kinderen en gezinnen structureel worden voorzien van een eitje. Indien mogelijk zal de stichting de uitvoering van deze actie weer in samenwerking doen met stichting Kansarme Ondernemers in Ontwikkelingslanden.

Ovens

In december 2019 is de laatste oven geschonken aan een jonge moeder met vijf kinderen. Vanwege de grote vraag naar de ovens en de goede resultaten die hiermee worden geboekt, heeft de stichting besloten dit project in 2020 voort te zetten. Onder de naam "Voorkomen is beter dan genezen" kunnen donateurs een gift doen ten behoeve van de bouw van deze ovens. Het bouwen van een oven is arbeidsintensief en het groot inkopen van materialen is het voordeligst. Daarom heeft CFN besloten om de ovens te realiseren als er voldoende geld beschikbaar is om in een community meerdere ovens tegelijk te bouwen.

Droger

In 2018 is Care for Natural gestart met het drogen van het Baobabblad om het later te vermalen naar poeder. Baobabpoeder is gezond en wordt gebruikt door de lokale bevolking. Het blad van de Baobab heeft een hoge voedingswaarde. Waar Baobabfruitpoeder erg populair is de wereld, is Baobabbladpoeder niet echt bekend. De stichting gelooft dat het voedzame blad een grote handelswaarde zou kunnen hebben voor de internationale markt.

Het blad van de Baobab wordt op een gevaarlijke manier door de lokale bevolking geoogst. Door met succes de zaden op de grond te kweken, heeft de stichting een methode ontwikkeld die tot een nieuwe, veiligere oogstmethode zou kunnen leiden. De zaden worden vervolgens op ecologische wijze gedroogd in de bladdroger.

Door deze ecologische en veilige manier van oogsten en drogen zijn weer nieuwe banen ontstaan. De stichting wil de wereld graag kennis laten maken met dit innovatieve superfoodproduct en de eenvoudige wijze waarop het kweken en drogingsproces wordt gedaan. CFN hoopt hiermee de lokale

JAARVERSLAG 2019 STICHTING CARE FOR NATURAL

bevolking te inspireren om deze simpele werkwijze over te nemen zodat ze hun inkomen kunnen vergroten. Ook wil Care for Natural de industrie kennis laten maken met dit product zodat de export van deze superfoodproducten met groot potentieel een heel nieuwe markt kan aanboren.

Behalve voor Baobabbladeren wordt de droger ook gebruikt voor het steriliseren van glazen potten en het drogen van Moringabladeren en inheemse theesoorten. Omdat de huidige bladdroger de aanvoer van producten niet aankan, worden er komend jaar twee bladdrogers bijgebouwd.

Tot slot

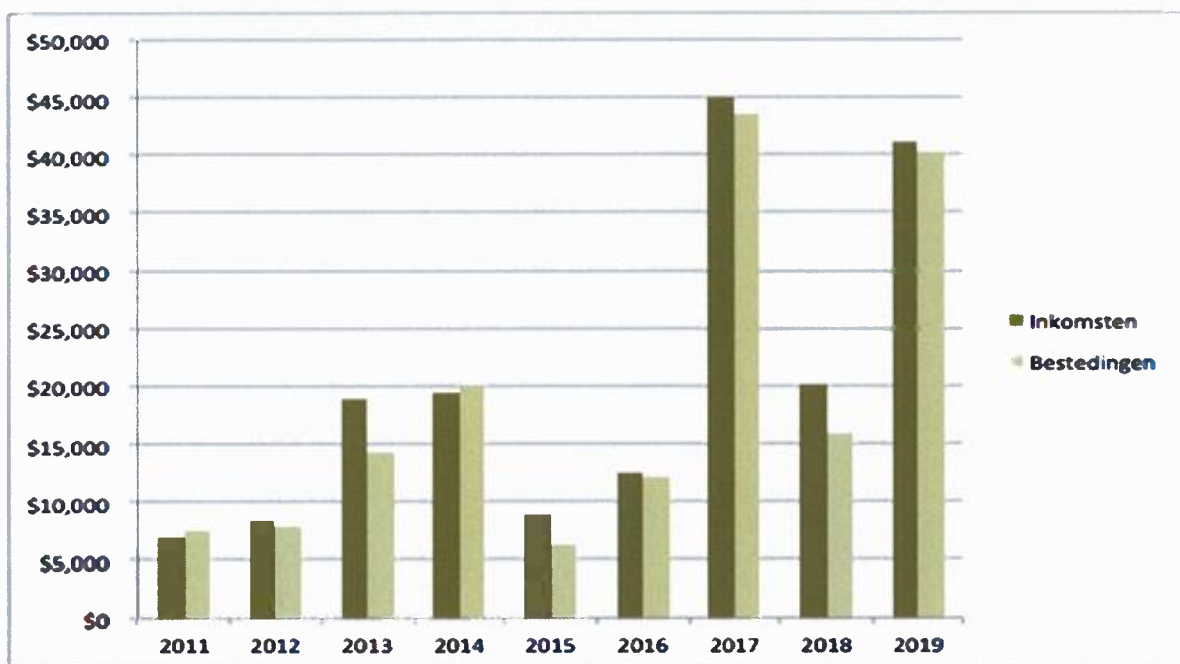
2019 was het jaar van ontwikkeling van nieuwe projecten en verdere uitbouw van bestaande projecten. De stichting kijkt terug op een mooi en succesvol jaar waarin de dagelijkse uitdagingen elke keer weer konden worden overwonnen. CFN is trots op de Gambiaanse bevolking met wie de stichting samenwerkt en de grote mate van de ontwikkeling van zelfredzaamheid waar elke dag weer aan wordt gewerkt. De stichting is meer dan dankbaar voor de steun van de mooie mensen, kerkgenootschappen, organisaties, stichtingen en overheden die CFN een warm hart toedragen. De stichting werkt ook in 2020 verder aan het uitbouwen van haar netwerk en betreft het bestaande netwerk bij de dagelijkse werkzaamheden en uitdagingen die dit jaar weer voor de deur staan. CFN wil er alles aan doen om ervoor te zorgen, samen met de Gambiaanse bevolking, dat ze in 2020 weer een stap dichterbij haar doelen komt.

Een financieel retroperspectief

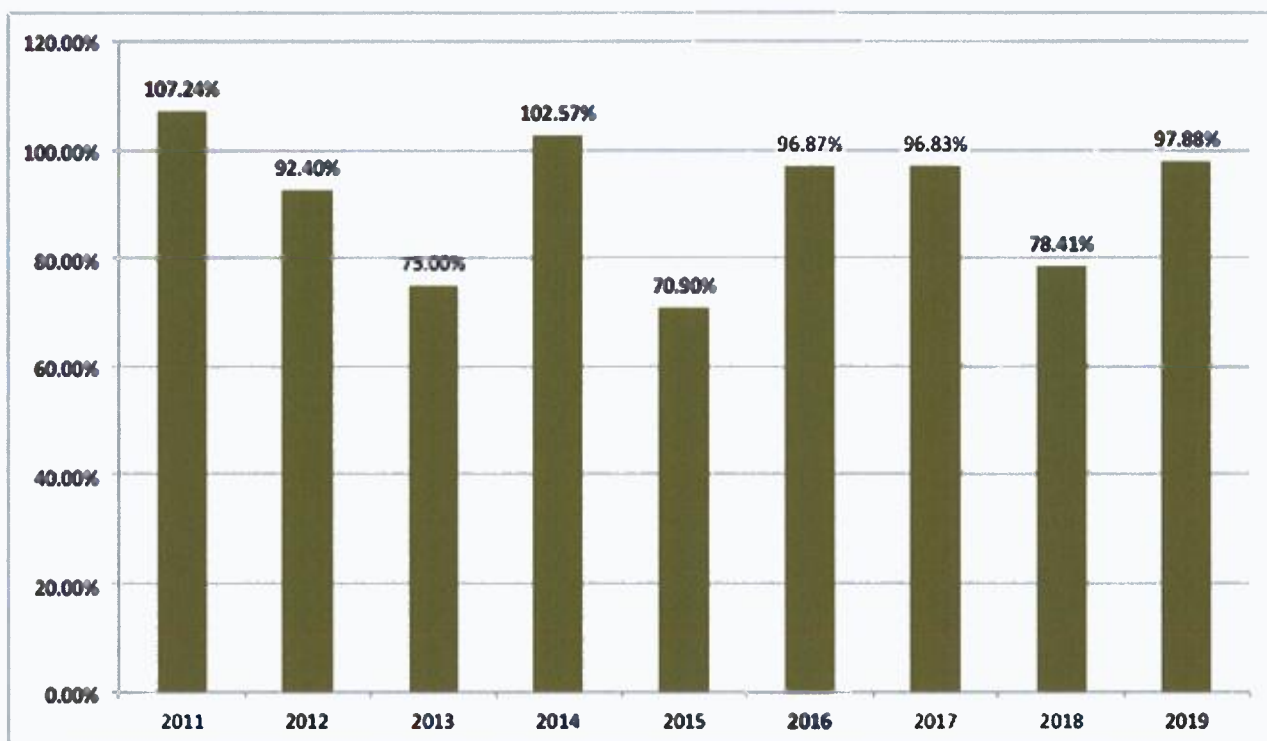
Stichting Care for Natural is op 18 juni 2010 opgericht. Sinds de oprichting zijn er tien volledige financiële boekjaren achter de rug en is het mooi om terug te kijken hoe CFN het in al die jaren heeft gedaan. Hieronder een grafische presentatie waarbij wordt gekeken naar de Inkomsten (bestaande uit Giften, Donaties, Acties en Projecten), Bestedingen (de bedragen die daadwerkelijk ten gunste van haar doelen komen) en de kosten (uitgaven om het werk te kunnen doen, zoals administratie en beheerkosten).

Grafiek 1: Inkomsten versus bestedingen

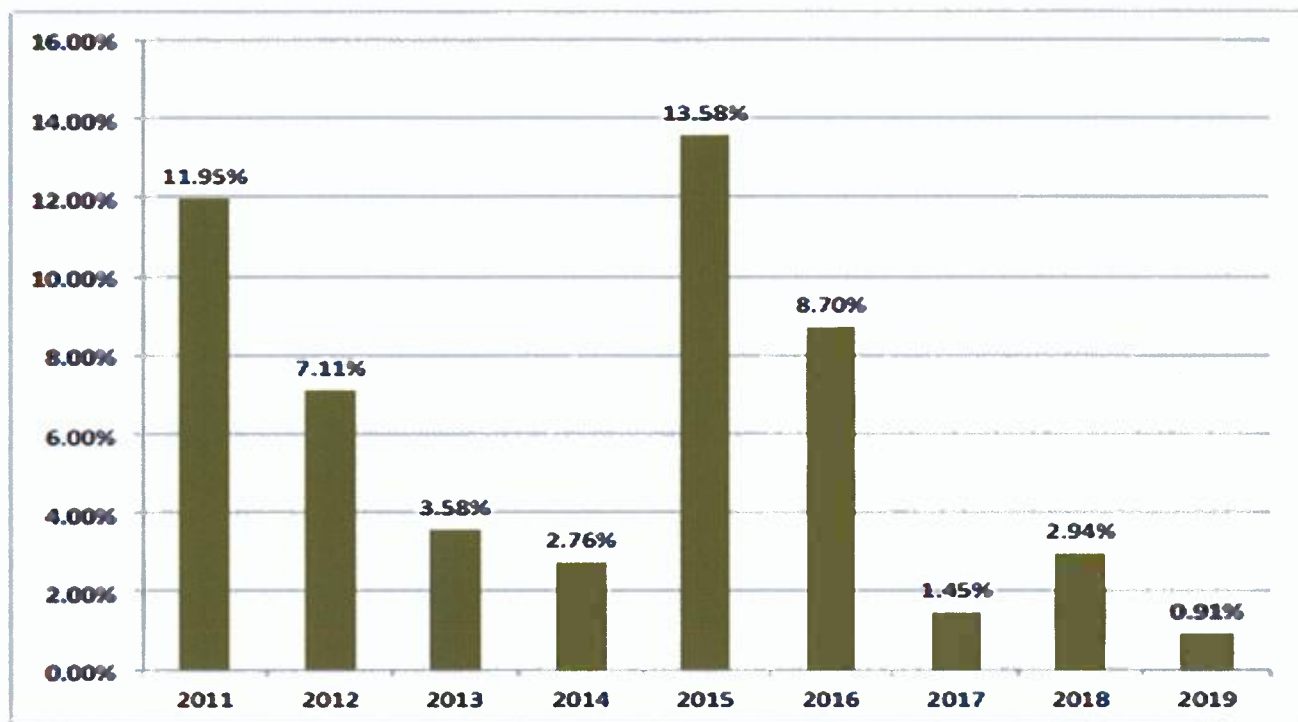
Grafiek 1 geeft de absolute inkomsten versus de bestedingen weer. De daling in 2015 is toe te kennen aan de Ebolacrisis waarbij de aandacht van donateurs is verschoven naar acute steun en de wereldwijde financiële crisis. 2017 blijft de uitschieter door de komst van het brandwondencentrum in Mariama Kunda. In 2019 heeft de stichting een stijging van 136 % in de inkomsten mogen noteren. Een grote uitschieter dit jaar zijn grote donaties ten gunste van het project Food Security. Het overgrote deel van de inkomsten heeft de stichting direct ten gunste van de projecten kunnen inzetten.

Grafiek 2: Bestedingen versus inkomstenratio

Grafiek 2 laat de bestedingen aan projecten versus de inkomsten zien. CFN ziet de inkomsten en de bestedingen aan de projecten het liefst zo dicht mogelijk bij elkaar liggen, aangezien dat aangeeft hoe zij de inkomsten zoveel mogelijk kan besteden aan haar projecten zonder hoge overheadkosten. In 2019 heeft de stichting 97,88 % van de inkomsten ook direct kunnen besteden aan de projecten.

Grafiek 3: Kosten versus inkomstenratio

Grafiek 3 geeft de kostenratio weer. Hoe lager dit percentage, hoe efficiënter de stichting haar werk heeft gedaan, aangezien een groter deel van de inkomsten ook daadwerkelijk ten gunste komen van de doelstellingen. De kostenratio over 2019 is historisch laag: de kosten zijn in 2019 relatief weinig gestegen ten opzichte van een grote stijging van de inkomsten.

PROJECTEN EN ACTIE OVERZICHT

In 2019 zijn de volgende projecten ondersteund:

Project 20110822	Algemeen/Noodhulp
Project 20130221	Mariamakunda Tuintje in mijn hart
Project 20131129	Administratieve ondersteuning
Project 20160619	Schijn een lichtje
Project 20160620	Aloë Vera
Project 20161122	Brandwondencentrum/behandeling
Project 2016112203	Liever voorkomen dan genezen
Project 20190103	Transport medische apparatuur ten gunste van derden

JAARVERSLAG 2019 STICHTING CARE FOR NATURAL

Project 20190104	Kleur&Knutsel project
Project 20190203	Mariamakunda Food&Nutrition
Project 20191218	Hulp aan Derden
Actie 70100107	Geef een eitje

In 2019 zijn de volgende projecten afgerond:

- Project 20131002 Tujereng Imkerij Bijenkassen. Deze zijn ondergebracht bij Project 2019 0203 Mariamakunda Food&Nutrition
- Project 20150114 Family Planning.

Voor meer uitgebreide projectinformatie verwijzen wij graag naar onze website, www.carefornatural.org.

JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER 2019

Vastgesteld door bestuur

Bedragen in Euro's

	31 DECEMBER 2019	31 DECEMBER 2018
ACTIVA		
<u>Vorderingen</u>		
Toegezegde donaties	0	0
<u>Liquide middelen</u>		
Rabobank NL63 RABO 0111 7744 46	9790	9.191
Rabobank NL63 RABO 1266 5725 54	4	4
PASSIVA		

JAARVERSLAG 2019 STICHTING CARE FOR NATURAL

Eigen vermogen

Overige besteedbaar vermogen	9794	9.195
------------------------------	------	-------

Schulden

Nog te besteden aan projecten (verplichting)	0	0
---	---	---

OVERZICHT INKOMEN IN UITGEBREIDE ZIN (WINST EN VERLIES)

Bedragen in Euro's

INKOMSTEN	REALISATIE 2019	REALISATIE 2018
Rente	0	0
Giften	35.134	5.289
Donaties	6.057	3.119
Acties	276	26,--
10% regeling	350	0
Projecten (incl. 10 % regeling)	47.835	11.830
TOTAAL INKOMSTEN	47.835	20.264

De projectinkomsten komen voort uit giften en donaties gedaan in 2019. Het realisatiebedrag op projecten in 2019 is hoger dan de inkomsten uit giften en donaties. Begin 2019 is er nog geïnvesteerd in projecten met giften en donaties uit 2018.

UITGAVEN	REALISATIE 2019	REALISATIE 2018
Besteed aan de doelstellingen (incl. 10%)	40.841	18.083
Nog te besteden aan de doelstellingen	0	0
Beheer en administratie	433	596

JAARVERSLAG 2019 STICHTING CARE FOR NATURAL

SOM DER LASTEN	41.274	18.679
<u>Bestemmingsreserves</u>		
RESULTAAT		

SPECIFICATIE UITGAVEN ALGEMENE KOSTEN

Bedragen in Euro's

	31 DECEMBER 2019	31 DECEMBER 2018
Administratiekosten	27	435
Internetkosten	118	78
Bankkosten	234	0
Verzekeringen	53	83
Overige uitgaven	0	0
Som der lasten	433	596

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2019

Waarderingsgrondslagen

Algemeen

De grondslagen van de waardering en bepaling van het resultaat zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het vorige boekjaar. De waarderingsgrondslagen zijn hierna uiteengezet; voor zover niet anders is vermeld, geschiedt waardering tegen nominale waarde.

De jaarrekening is conform de richtlijn Fondsenwervende Instellingen ingericht en opgesteld.

Waarderingsgrondslagen voor de vermogensopstelling

Vorderingen, liquide middelen, kortlopende schulden en verplichtingen

De vorderingen, liquide middelen, kortlopende schulden en verplichtingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

JAARVERSLAG 2019 STICHTING CARE FOR NATURAL

De liquide middelen staan ter vrije besteding en zijn binnen korte termijn opeisbaar.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2019

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Ten aanzien van de posten begrepen in het resultaat geldt dat baten slechts zijn opgenomen als en voor zover zij in het boekjaar zijn verwezenlijkt en dat met lasten is rekening gehouden dat die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar.

De jaarrekening is conform de Richtlijn Verslaglegging Fondsenwervende Instellingen ingericht en opgesteld.

STICHTING INFORMATIE

Voorzitter	Maaïke van Leeuwestijn
Secretaris	Ellen Stokman
Penningmeester	Ivonne Hilgers
Naam	Stichting Care for Natural
Adres	Nieuwstraat 219, 7311 BN, Apeldoorn
E-mail	secretaris@carefornatural.org
Website	www.stichting-carefornatural.org
Telefoon	06 828 29118
KVK	50334247
Bank	Rabobank NL63 RABO 0111 7744 46

